

«آرمان ملی» و روایت‌ها از دیدار رئیس‌جمهور سابق با رهبر انقلاب را بررسی می‌کنند:

بازگشت روحانی به سیاست رسمی یا حزبی؟

از درخواست حضور در مجمع تا حکم سیف و عراقچی

آرمان ملی: حسن روحانی حدود ۵ ماه پیش کلید ساختمان پاسنور را به سیدابراهیم رئیسی رئیس دولت سیزدهم داد. از آن روز تا به الان، او نه بار رسانه‌ای مصاحبه کرده و به جز ۳ توثیق که اولی درباره میلاد پیامبر، سالروز تاسیس شورای عالی امنیت ملی و دیگری درباره محکوم کردن کشتار برحمانه در قندوز توسط طالبان بود دیگر هیچ حرکت سیاسی انجام نداده و به نوعی بعد از دوران ریاست جمهوری روزه سکوت در پیش گرفته است. اما در این بین، محمد مهاجری فعال سیاسی اصولگرا اخیرا خبر از ملاقات حسن روحانی با مقام معظم رهبری داد که بازتاب بسیاری داشت و واکنش‌هایی را برانگیخت. به نظر می‌رسد روحانی بر خلاف ماه‌های اول کناره‌گیری از قدرت بنا به اخبار و گزارش‌ها در صدد تحرکات و تکا‌پوهایی برای بازگشت به سیاست عملی است که باید دید در نهایت به کجا خواهد انجامید.

➤ **روایت‌های مختلف از یک دیدار**

البته برخی خبرها حاکی از آن بود که روحانی پس از پایان ۸ سال حضور در پاسنور برای استراحت به کیش رفته بود حالا پس از انتشار خبر دیدار روحانی با رهبری، شایعه شده است که رئیس دولت تدبیر و امید در کنار دیدار با رهبری با چهره‌های شاخص سیاسی کشور همچون علی لاریجانی رئیس مجلس پیشین و کاندیدای رد صلاحیت شده در انتخابات ریاست جمهوری سیدهم و علی اکبر ناطق نوری سومین رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار داشته است. البته لازم به ذکر است که عزت... یوسفیان ملانیاپنده پیشین مجلس و از نزدیکان علی لاریجانی اخیرا در گفت‌وگویی اعلام کرد که دیداری میان علی لاریجانی و حسن روحانی با موضوع برنامه‌ریزی برای حل مسائل کشور اتفاق نیفتاده است. اما طبق شنیده‌ها در کنار شایعه دیدار روحانی با لاریجانی، جزئیات غیررسمی از دیدار روحانی با مقام معظم رهبری منتشر شده است. در یکی از این روایت‌های غیررسمی آمده است که روحانی به مقام معظم رهبری از سه کار مهم دولت از جمله حجم دراز نقد در خزانه، خرید ۱۰۰ میلیون واکنس کرونا، رساندن برجام به مرحله آخر و امضا ن برای تحویل به دولت سیزدهم گزارش داده است. در روایت دیگری نیز آمده که جلسه دیدار روحانی با رهبری آنچنان خوب پیش نرفته و رهبری از خالی بودن خزانه و شرایط تحویل آن به دولت جدید انتقاد کرده‌اند. اما نکته دیگری که در فضای رسانه‌ای به آن اشاره شده این بود که براساس آنچه که در گذشته اتفاق می افتاد معمولا روسای جمهور بعد از پایان دوره‌شان به عضویت در مجمع تشخیص مصلحت نظام منصوب می‌شدند، اما گویا، رهبری حتی پیشنهادی هم در این موضوع به روحانی ندادند. در روایت غیر رسمی دیگری که در رسانه‌ها به آن اشاره شده و صحت آن بعید به نظر می‌رسد، آمده است که در ملاقات حسن روحانی با مقام معظم رهبری، وی خودش را برای ریاست مجمع تشخیص مصلحت به رهبری پیشنهاد داده، اما رهبری به دلیل آنکه وی در جلسات مجمع حاضر نبوده این پیشنهاد را رد و از او درباره این موضوع نیز انتقاداتی کرده‌اند. یکی دیگر از روایت‌ها هم این بود که روحانی درباره پرونده سیف و احمد عراقچی معاون ارزی بانک مرکزی که به هشت و ده سال محکوم شده بودند، گزارش داده و نسبت به باز خورد صورت گرفته با آن‌ها ابراز گلایه کرده تا جایی که رهبری در نامه خود به قوه قضائیه دستور دادند تا حکم جائزانه داده نشود که این حکم نیز توسط دیوان عالی نقض شد.

➤ **تحركات روحانی**

این در حالی است که محمد مهاجری فعال رسانه‌ای اصولگرا درباره شایعه دیدار روحانی با لاریجانی گفت که این دو با یکدیگر بعد از انتخابات ملاقات کردند، اما اینکه در آن دیدار چه صحبت‌هایی رد و بدل شده اطلاعی ندارد. وی ادامه داد: آقای روحانی بعد از دوران ریاست جمهوری تصمیم گرفت تا استراحت کند و حالا تصمیمی اتخاذ کرد که حرکت‌های انجام دهد و معنای این رفتار‌ها وژا‌ل‌ها این نیست که بخواهد فعالیت سیاسی انجام دهد. همچنین که قصد انحصار طلبی هم ندارد. آقای روحانی به دنبال این است که تعدادی از شخصیت‌هایی که آشنا هستند، دیدارهایی داشته باشد و حالا اینکه در آن دیدار‌ها چه صحبت‌هایی رد و بدل می‌شود، موضوع ثانویه است. موضوع اولیه آن است، وقتی دوره ریاست جمهوری او با پایان رسید و از او خواسته بودند که به انزوا برود، خلاف آن رفتار کرده و خواسته به نوعی فعال تر عمل کند. مهاجری درباره آینده حسن روحانی هم بیان کرد: روند حضور آقای روحانی در کشور یک مسیر منطقی بود. یعنی او نماینده مجلس بود، عضو کمیسیون دفاع شد، در زمان جنگ مسئولیت داشت، بعد از آن به عضویت مجلس خبرگان درآمد، عضو دفتر مرکز تحقیقات استراتژیک شد، در دولت اصلاحات مسئول مذاکره میان ایران و ایران‌شده، اما در زمان ریاست‌جمهوری احمدینژاد فعالیت‌های جدی سیاسی نداشت، ولی بعد از آن هم دو دوره رئیس‌جمهور بود. آقای روحانی در همه‌ش در صحنه‌ای بودو در جایی حضور و خروج جنجالی نداشته است. از این رو بعد نیز در همان حد ترازوی که حضور داشته باقی می‌ماند، منهای اینکه به سن بازنشستگی سیاسی رسیده و فعالیت سیاسی کمتری خواهد داشت. با این توضیحات باید دید آیا روحانی که این روزها پیش‌بینی می‌شود فعال تر از ماه‌های گذشته ظاهر شود آیا واکنشی نسبت به روایت‌های ضد و نقیض مطرح شده درباره دیدار‌هایش خواهد داشت و به شرح آنچه در این مدت گذشته خواهد پرداخت یا ترجیح می‌دهد در گداز روایت‌های مختلف به صورت چراغ خاموش به فعالیت‌های خود ادامه دهد.

چهارشنبه

۱۴۰۰•۱۰•۰۸
۲۴ جمادی الاول ۱۴۴۳/ ۲۹ دسامبر ۲۰۲۱

سال پنجم

شماره ۱۱۹۵

«آرمان ملی» جزئیات جدید رد صلاحیت آیتا... هاشمی را بررسی می‌کند:

روایت محسن هاشمی از رد صلاحیت پدرش

➤ **روحانی و لاریجانی پیغام آوردند که آیتا... هاشمی انصراف دهند**

➤ **آقای مؤمن و دیگران تهدید به استعفا کرده بودند**

➤ **آرمان ملی - حمید شجاعی:** انتخابات و حواشی

پیرامون آن در کشورمان همواره طرفداران خود را دارد و جدای از خود مقوله انتخابات،فرآیندهای در جریان و در نهایت نتیجه آن همواره حواشی پیرامونی انتخابات به لحاظ ارزش خبری دست‌کمی از خود ر‌خ‌دا‌ه‌ای انتخاباتی نداشته‌است. چنانکه بر اهمیت‌ترین حواشی انتخابات به ویژه در انتخابات ریاست جمهوری و مجلس همواره بحث رد صلاحیت برخی کاندیداهای انتخاباتی بوده که گاهی با واکنش‌هایی نیز مواجه گردیده و رد صلاحیت‌شدگان به انحای مختلف به این مساله واکنش‌های متفاوتی نشان داده‌اند. در این میان شاید بتوان گفت که مهم‌ترین رد صلاحیتی که از ابتدای انقلاب تا کنون در ادوار مختلف ریاست جمهوری صورت گرفته ماجرای رد صلاحیت مرحوم آیتا... هاشمی رفسنجانی رئیس سابق م‌ج‌م‌ع تشخیص مصلحت نظام بوده که آن زمان فعالان سیاسی و حتی اکثر مردم را به حیرت واداشت و هنوز هم در نوع خود جای تامل و تفکر دارد. از همان زمان تا کنون نیز همواره این پرسش در اذهان جامعه و س‌ی‌اس‌یون بوده که چطور می‌شود شخصیتی همچون آیتا... هاشمی که یکی از شخصیت‌های برجسته‌نظام بوده و در اکثر مناصب و موقعیت‌های مهم و حساس کشور قرار داشته برای حضور در انتخابات رد صلاحیت شود. گرچه چند ماه پیش پرده از برخی اسرار روز بررسی صلاحیت‌ها برداشته شد و ججت‌الاسلام حیدرمصلحی وزیر وقت اطلاعات از اتفاقات در روایت آنچه در روز بررسی صلاحیت‌ها در شورای نگهبان

گزارش «آرمان ملی» از چالش‌های پیش روی دولت برای اشتغال‌زایی:

روای اشتغال در دولت انقلابی محقق می‌شود؟

➤ **علی قنبری در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:** «دولت حتی المقدور کوچک و کوچک تر شود

آرمان ملی: چالش اشتغال و بیکاری یکی از معضلاتی بوده که

دولت‌های مختلف همواره با آن دست به گریبان بوده‌اند. مروری بر آمارهای منتشرشده از سوی نهادهای رسمی کشور، نشان می‌دهد در فاصله سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۵، جمعیت شاغلان ایران از حدود ۸/۸ میلیون نفر به حدود ۱۱ میلیون نفر رسیده است. این روند بدان معناست که در این سال‌ها، به‌طور متوسط سالانه ۲۲۵ هزار نفر شغل جدید ایجاد شده است یا نیاز به شاغل افزایش داشته است. این در حالی است که در این سال‌ها، اقتصاد کشور با چالش‌های بزرگی مثل تغییر سیستم اداری با وقوع انقلاب و نیز درگیر شدن در یک جنگ تحمیلی همراه بود. در دوره بعدی یعنی در فاصله سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ نیز میزان شاغلان موجود در اقتصاد کشور به حدود ۱۴/۹ میلیون نفر رسید. این آمار حاکی از این است که در این دوره، به‌طور متوسط سالانه در حدود ۲۸۲ هزار نفر شاغل جدید به مجموعه افراد دارای شغل در اقتصاد کشور افزوده شده است. با پایان جنگ یکی از گام‌های مهم در راستای توسعه کشور، تدوین برنامه‌های توسعه بوده است که تاکنون شش برنامه توسعه با بازه زمانی پنج ساله تدوین و اجرا شده است. در همه این برنامه‌ها یکی از اهداف برنامه ایجاد اشتغال بود. بر همین اساس در آخرین برنامه تدوین شده پنج ساله که برنامه ششم توسعه بود، ایجاد شغل سالانه برای ۹۵۲۳۷۹ نفر پیش‌بینی شده بود. همچنین سند چشم‌انداز بیست‌ساله ایران که سندی جهت تبیین افقی برای توسعه کشور در زمینه‌های مختلف فرهنگی، علمی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است، توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تدوین شد که در آبان ۱۳۸۲، از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ شده است. اجرای این چشم‌انداز از سال ۱۳۸۴ و در قالب چهار برنامه توسعه ۵ ساله انجام می‌گیرد. سال ۱۴۰۴ ی‌خ‌ش‌ود (۲۰۲۵ میلادی) افقی چشم‌انداز است. در سند چشم‌انداز بیست‌ساله در ا‌رق ۱۴۰۴ م‌ج‌ری ش‌م‌سی، اشتغال کامل در نظر گرفته شده است (هر چند بر اساس علم اقتصاد نرخ بیکاری صفر درصد امکان تحقق ندارد) و کشورهای توسعه یافته و با اقتصاد قوی همواره سعی می‌کنند نرخ بیکاری را در حد مشخص و معینی نگاه دارند).

سخت شدن هماهنگ

کردن مسئولان اقتصادی

بسیاری بر این باورند که تیم اقتصادی دولت هماهنگ نیست و این عدم هماهنگی را به‌وضوح می‌توان در نوع رویکردها و اظهارات مردان اقتصادی دولت دید. سید مصطفی هاشمی‌طبا در این باره اظهار داشت: در هر هیأت دولتی اختلاف‌نظر بین وزیر اقتصاد و دارایی و رئیس سازمان و برنامه همیشه وجود داشته است اما دست آخر رئیس‌جمهور هنگامی که تمامی نظرات را بررسی می‌کند و اعضای هیأت دولت رأی می‌دهند، حکم نهایی را می‌دهد. این فعال سیاسی گفت: در زمان آقایان هاشمی رفسنجانی؛ مهندس موسوی و آقای خاتمی که شخصاً از نزدیک شاهدش بودم، اینچنین اختلاف‌نظراتی وجود داشت. وی افزود: آقای رئیسی درباره تیم اقتصادی بر‌خ‌ورد جدی داشتند و گفتند مسائل اقتصادی باید از زبان مخبر بیان شود اما اینکه چرا وزیر اقتصاد و رئیس سازمان برنامه با معاون اقتصادی نباید حرف بزنند هم خودش حرفی است و به نظر می‌رسد هماهنگی لازم برای این ترکیب پیچیده سخت باشد و مدیران آن قابل کنترل نباشد.

«داستان یک حضور انتخاباتی

رئیس شورای مرکزی حزب کارگزاران در خصوص چگونگی تصمیم مرحوم آیتا... هاشمی رفسنجانی برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۹۲ اظهار داشت: آن سال، بحث ضرورت حضور آیتا... هاشمی به‌طور جدی مطرح و از سوی شخصیت‌های سیاسی و حتی بخشی از مردم عادی پیگیری می‌شد. شخصیت‌های برجسته‌ای مانند آیتا... سیستانی، آیتا... وحید، آیتا... اردبیلی، آیتا... محقق‌اماد، آیتا... یثربی و شمار زیادی از نمایندگان مجلس، با شهر تهران رفت درباره رد صلاحیت آیتا... هاشمی و توضیحات شورای نگهبان اظهار کرد: روزی یکی از اعضای شورای نگهبان آمد و فضا و وقایع جلسه بررسی صلاحیت را تعریف کردند و مواردی از اقدامات مرحوم‌ان، مطالبات فعالان سیاسی شناخته‌شده و مردم هم در جریان بود و بی‌اعتنایی و پاسخ منفی دادن به این مطالبات گسترده، کار ساده‌ای نبود. محسن هاشمی گفت: طبیعتاً، عده‌ای مخالف ورود و حضور انتخاباتی آیتا... هاشمی بودند. از جمله، آقای مصلحی، وزیر اطلاعات وقت، موضعی منفی اعلام کرد که واکنش‌های رسانه‌ای زیادی به‌ویژه در مطبوعات داشت آقای سیدمحمد خامنه‌ای نیز در گفت‌وگویی، مطرح بود که اختلافاتی میان اعضای شورای نگهبان ایجاد شده آقای مؤمن و دیگران حتی تهدید به استعفا هم کرده بودند. آن‌ها به شیوه بررسی نامزد‌ها مخصوصاً بررسی آیتا... هاشمی اعتراض داشتند. هاشمی تصریح کرد: البته ایشان قهر نکردند و از انتخابات کنار وی افزود: پس از ثبت نام فضای خوبی در کشور ایجاد

شد و ثبت‌نام آیتا... هاشمی بسیار مثبت تلقی شد. فرزند ارشد مرحوم آیتا... هاشمی در مورد اینکه از چه زمانی رزمه‌ها و خبرهای رد صلاحیت را متوجه شدند بیان کرد: اواخر اردیبهشت خبرهای غیررسمی درباره رد و تأیید صلاحیت نامزدها همچنان به گوش می‌رسید. آخرین نظرسنجی‌ها نشان می‌داد که مشارکت در انتخابات بیش از ۵۰ درصد خواهد بود و ۴۰ درصد از متعلق به آیتا... هاشمی است. شایعاتی هم شنیده می‌شد که برخی نظامیان ارشد به شورای نگهبان گفته‌اند اگر ایشان رد صلاحیت شود، ممکن است دچار مشکل امنیتی شویم. آقای عیلمانی هم به دیدار آیتا... هاشمی آمدند و گفتند که علی لاریجانی پیام داده، از نامزدی انتخاباتی تان حمایت و به شما کمک خواهند کرد.

«توصیه برای انصراف تارد صلاحیت

محسن هاشمی گفت: ۲۰ اردیبهشت‌ماه بود که حضور برنگ پل‌س در شهر احساس می‌شد. آقای روحانی آمدند منزل نزد آیتا... هاشمی و گفتند شورای نگهبان او را شب دعوت کرده و خواسته‌اند که از آیتا... هاشمی بخواند، انصراف دهند. البته طبق خبری که قبلاً به ما رسیده بود تصمیم گیران اصلی آن‌ها در جلسه‌ای گفته بودند اگر ایشان ثبت‌نام کند، ابتدا فشار می‌آوریم که انصراف دهند. همین اتفاق آیتا... پیغام و پیغام ارسالی‌شان از طریق آقای روحانی مشابه بود وی ادامه داد: زمانی که به دفتر رفتند آقای لاریجانی هم که آن زمان رئیس مجلس بودند، همین پیغام را آوردند و از ایشان خواستند که انصراف دهند، زیرا امکان رد صلاحیت هست. رئیس سابق شورای شهر تهران رفت درباره رد صلاحیت آیتا... هاشمی و توضیحات شورای نگهبان اظهار کرد: روزی یکی از اعضای شورای نگهبان آمد و فضا و وقایع جلسه بررسی صلاحیت را تعریف کردند و مواردی از اقدامات شورا را گفتند؛ از جمله به حضور آقای مصلحی وزیر اطلاعات وقت در جلسه حضور آیتا... هاشمی اشاره کردند که برخلاف رویه معمول جلسات رسمی و غیررسمی شورای نگهبان اتفاق افتاده بود. آقای مصلحی اخیراً اعلام کردند، آن زمان، پس از جمع‌بندی گزارش‌ها از «کت‌خیابان» درباره ریزش‌های انتخاباتی قطعی آیتا... هاشمی به یقین رسیده. البته، بحثی هم آن زمان مطرح بود که اختلافاتی میان اعضای شورای نگهبان ایجاد شده آقای مؤمن و دیگران حتی تهدید به استعفا هم کرده بودند. آن‌ها به شیوه بررسی نامزد‌ها مخصوصاً بررسی آیتا... هاشمی اعتراض داشتند. هاشمی تصریح کرد: البته ایشان قهر نکردند و از انتخابات کنار نشکیندند و از قضا حضور فعالی هم داشتند.

خصوصی منتقل کند. ضمن اینکه در ادارات به اندازه نیاز، نیرو به کار گرفته شود.

➤ **هما‌نطور که می‌دانید شورای اشتغال به منظور بررسی عرضه و تقاضای بازار کار و چگونگی ایجاد تعادل بین عرضه و تقاضا و همچنین ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌هایی که تصمیمات آنها مؤثر بر عرضه و تقاضای بازار کار و اشتغال و بیکاری و نظارت و پیگیری بر چگونگی تحقق اهداف کمی و کیفی اشتغال در برنام‌های مصوب «شورای عالی اشتغال» تشکیل می‌شود. این شورا چه نقشی در تأمین اشتغال در جامعه دارد؟**

شورای اشتغال باید به نحوی عمل کند که از ایجاد شغل‌های خدماتی و کاذب جلوگیری شود و صرفاً افراد را به عنوان شغل پایدار بپذیرد. باید به نحوی باشد که بخش خصوصی تقویت شود تا جایی که دولت در آینده صرفاً کار نظارتی و برنامه‌ریزی انجام دهد و سایر امور به بخش خصوصی واگذار شود.

➤ **در این شرایط عنوان شدن سن بازنشستگی افزایش پیدا کرده است. این تصمیم چه تأثیری بر اشتغال دارد؟**

دولت اگر به دنبال اشتغال زایی و کاهش نرخ بیکاری است، نباید سن بازنشستگی را افزایش دهد چرا که یک پارادوکس در دولت است. اکنون نیاز است افراد مسن را از مشاغل فرا بخوانند تا بازنشسته و بازخرید شوند. پس از این مرحله است که جوانان و افراد توانمند مشغول به کار می‌شوند.

➤ **تصور می‌کنید تحریم‌ها چه اثری بر اشتغال گذاشته است و با لغو آنها می‌توان به اشتغال‌زایی در کشور امیدوار بود؟**
در ابتدا باید بخش خصوصی را فعال کنند تا دولت حتی المقدور کوچک‌تر شود و به شغل‌های مولد و زیربنایی و تولیدی رو بیاورند. شرایط اقتصادی کشور به نحوی است که تورم و بحث محدودیت‌های کرونایی و مسائل و مشکلات برجامی و FATF به کشور اجازه نمی‌دهد که موفق باشد. تا زمانی که این مسائل حل نشود اشتغال مولد به شکلی که مدنظر دولت است، ایجاد نخواهد شد. ➤ **اشتغال‌زایی تا چه اندازه در بودجه ۱۴۰۱ لحاظ شده است؟**
دولتی که درصدد ایجاد شغل است باید حتی المقدور بودجه‌های عمرانی خودش را افزایش دهد ولی بودجه عمرانی خیلی کم است و نمی‌توان ادعان داشت بودجه ۱۴۰۱ کمکی به وضعیت اشتغال می‌کند.

باید از عناوین

مجرمانه کاست

چندی پیش بود که محسنی‌زادهی رئیس قوه قضائیه در سخنانی بر ضرورت کاهش عناوین مجرمانه تأکید کرد و در این خصوص نیز تذکراتی را به دستگاه‌های ذیربط داد. در این خصوص یک کارشناس مسائل حقوقی گفت: رئیس قوه قضائیه به درستی به مساله ریشهای پرداخته‌اند. هوشنگ یوربابایی بیان کرد: الفاظلی که در قانون مجازات اسلامی استفاده شده چنان گسترگدی و قابلیت تفسیر دارد که هر کسی می‌تواند بابت هر رفتاری یک عنوان مجرمانه داشته باشد؛ بنابراین صرف نظر از اینکه یا نه جرم انگاری‌های جدید برهیز کرد باید کوشید که با بررسی و تنقیح مقررات و قوانین سابق التصویب از عناوین مجرمانه کاست و مردم را آنقدر در پایدا و نیاید‌های جامعه دچار سردرگمی نکرد تا مواظلب باشند که ببینند چه رفتاری را انجام دهند. وی افزود: بالاخره دستگاه قضائی ما موظف است براساس این جرم انگاری‌های صورت گرفته مبادرت به صدور حکم بزند؛ لذا اجازه به‌دیم مردم با آرامش بیشتری زندگی کنند و تلاش کنیم پیچیدگی و از وقوع جرم داشته باشیم.

سیاست

گفت‌وگو

محسن جلیلووند در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

احتمال انجام توافق موقت بیشتر است

➤ **مهلت چهار هفته‌ای طرف‌های برجام قطعی است**
➤ **ایران هنوز سدی به نام FATF در مقابل خود دارد**

آرمان ملی - علیرضا پورحسین:

هشتمین دور مذاکرات ایران و +۱۵ برای بازگشت همه طرف‌های برجام به تعهداتشان روز دوشنبه از سر گرفته شد و قرار است بر اساس تفاهم انجام شده، هیات‌های کارشناسی از روز سه شنبه در موضوع لغو تحریم‌ها، تعهدات هسته‌ای، راستی‌آزمایی و تقصیم‌ها کار خود را آغاز کنند. روز گذشته رئیس هیات مذاکره کننده ایران پس از نشست افتتاحیه کمیسیون مشترک برجام گفت که در نشست امروز نمایندگان کشورهای مختلف بر اهمیت اولویت داشتن رسیدگی به موضوع رفع تحریم‌ها، راستی‌آزمایی و تضمین‌ها در دور هشتم تأکید کردند. گفتنی است ایران و طرف‌های برجام با تأیید آمریکا در دور هفتم بر سر دو متن پیش‌نویس مربوط به لغو تحریم‌ها و اقدامات هسته‌ای با در نظر گرفتن پیش‌نیازات و نظرات ایران به تفاهم رسیدند. در این میان طرف‌های مقابل ضرب‌الاجلی نیز تعیین کرده‌اند تا طبق آن مذاکرات ظرف ۴ هفته آینده به نتیجه رسد که این ضرب‌الاجل اما و اگر‌هایی را در خصوص مذاکرات وجود آورده است. در راستای بررسی این مساله «آرمان ملی» گفت‌وگویی با محسن جلیلووند، تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل و استاد دانشگاه داشته است که در ادامه می‌خوانید.

➤ **ازبایی شما از روند مذاکرات احیای برجام در دور روزاخر چیست؟**

امروز همه طرف‌های برجام نسبت به رسیدن به توافق خوش‌بین هستند اما باید منتظر ماند و دید که آیا طرف‌های برجام می‌توانند در خصوص خواسته‌های یکدیگر به توافق برسند یا خیر. آن‌ریکه مور یک صحبتی مبنی بر این داشت که ایران باید به سمت درگاه برجامی حرکت کند که این صحبت نشان می‌دهد، در مذاکرات هنوز گر‌ه‌هایی وجود دارد. به نظر می‌رسد با توجه به همین گر‌ه‌هایی که باقی مانده است، طرفین در خصوص مواردی به توافق خواهند رسید تا پس از توافق اولیه، در خصوص سایر موارد را ریزنی داشته باشند. مشخصاً با توجه به ضرب‌الاجل تعیین شده نمی‌توان طی ۴ هفته آینده به توافق جامع رسید و کمبود زمان نیز نشان می‌دهد که به احتمال زیاد طرفین به یک توافق مقدماتی برسند در آینده توافق جامع شکل می‌گیرد. احتمالاً به این شکل پیش خواهد رفت که برخی تحریم‌ها در قبال بر برخی تعهدات ایران لغو شود تا بعداً به نتیجه نهایی برسند.

➤ **اینکه عنوان شده است ایران فقط ۴ هفته برای رسیدن به توافق وقت دارد، تا چه میزان جدی و لازم‌الاجراست؟**

زمانی که ۶ کشور دیگر علیه ایران یک تصمیم می‌گیرند، ایران چاره‌ای جز عمل کردن ندارد و به همین علت باید به مهلت ۴ هفته‌ای توجه ویژه داشت. آمریکا و اروپا گفته‌اند که اگر در این بازه زمانی به نتیجه نرسند، به صورت کلی مذاکرات را ترک خواهند کرد. رزمه‌های اجماع جهانی علیه ایران در روزهای اخیر بیشتر شده است و نباید به این سمت خود را سوق دهیم. نشانه‌های این اجماع را می‌توان در موضع‌گیری‌های اخیر چین و روسیه مشاهده کنیم که آن‌ها نیز در کنار غربی‌ها گفته‌اند چند هفته بیشتر وقت نمانده است و امروز به همین علت می‌خواهند سریع‌تر به میز مذاکره برگشته و به توافق برسند. در همین راستا مقامات آمریکا نیز عنوان کردند که کم‌کم به زمان پایان مهلت ایران برای رسیدن به توافق نزدیک می‌شویم. مشخصاً آمریکا یک سال منتظر ایران نخواهد بود تا به مذاکرات احیای برجام بازگردد. طبق برخی تحلیل‌ها، آن‌ها قصد دارند در همان هفته‌های ابتدای سال میلادی ۲۰۲۲ در خصوص مساله هسته‌ای ایران به یک نتیجه برسند و مشخصاً آن‌ها بیشتر از آن خود را درگیر پرونده ایران نخواهند کرد و طبق مشاهدات نیز به نظر می‌رسد در همین هفته‌ها مذاکرات به یک نتیجه موقت برس.

➤ **سنار‌ه‌های احتمالی در صورت به نتیجه رسیدن مذاکرات در ضرب‌الاجل تعیین شده چه مواردی است؟**

مشخصاً آمریکا به گزینه‌های دیگر جز مسیر دیپلماتیک نیز فکر می‌کند. شاید قصد جنگ نداشته باشند اما مشخصاً از ابزار‌های دیگر نیز علیه ایران در صورت عدم بازگشت به مذاکرات استفاده می‌کنند. باید توجه داشت که نباید اجازه دهیم تا پرونده ایران به شورای امنیت کشیده شود و باید با آژانس کنار آمد زیرا اگر پرونده ایران به نیویورک برود، کار برای روسیه و چین نیز دشوار می‌شود و شاید آن‌ها نیز علیه ایران موضع‌گیری کنند. اینکه روسیه و چین نیز تأکید می‌کنند سریع‌تر دور‌های بعدی مذاکرات آغاز شود، این پیام را می‌رساند که مذاکرات ب‌زودی باید به نتیجه برسند. باید توجه داشت که غربی‌ها زمانی با ایران برخورد سخت می‌کنند که ایران به تعهدات خود عمل نکند و به سمت ساخت سلاح هسته‌ای برود که چنین امری متصور نیست و مقامات ایران نیز عنوان کرده‌اند که غنی‌سازی بیش از ۶۰ درصد در دستور کار خود قرار نداده‌اند. صحبت آمریکا نیز این است که اگر ایران چنین قصدی ندارد پس به چه علت‌از آن به عنوان یک تهدید علیه آمریکا استفاده می‌کنند. ایران نیز در مقابلی می‌گوید که علت افزایش تحریم‌ها از سوی آمریکا است و آمریکا باید برای اینکه حسن نیت خود را نشان دهد، حداقل ق‌م‌داری از بول‌های بلوکه شده ایران را آزاد کند و اگر این اقدام را انجام نمی‌دهد، حداقل تحریم‌ها علیه ایران را بیشتر نکند. یک فرضیه وجود دارد که با توجه به اینکه شرایط نسبت به سال ۲۰۱۵ تغییر کرده است، شاید نتوان برجام را احیا کرد و توافق احتمالا پس از توافق اولیه صورت می‌گیرد. ایران باید در ابتدا سایر موانع را قبول نکرده است و چنین موانعی در پیش دارد. غربی‌ها مسلماً به ساتنر فیکوز‌ها و غنی‌سازی‌های ایران حساس هستند و باید به خصوص آن‌ها را به توافق رسیدن اما اقدامات جانبی نیز از اهمیت بسزایی برخوردار هستند.